

Reguleringsmyndigheten
for energi

Adresseinformasjon fylles
inn ved ekspedering. Se
mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 18.12.2025

Vår ref.: 202423375-5 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Varsel om vedtak i uenighetssak om fastsettelse av tariff for transmisjonsnettet i 2025

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) er bedt om å avgjøre uenigheten mellom Statnett SF på den ene side og Statkraft Energi AS og Å energi fornybar forvaltning AS på den andre side, om fastsettelse av tariff for transmisjonsnettet i 2025.

I tråd med kravene til forhåndsvarsling etter forvaltningsloven [§ 16](#) varsler vi med dette vedtak i saken.

1 Varsel om vedtak

RME vurderer å fatte følgende vedtak:

1. Statnett SF har overholdt EU forordning 838/2010 Del B art. nr. 3.
2. Statnett har overholdt forskrift for omsetningskonsesjonærer ved fordeling av netto systemdriftskostnader etter balanseoppgjøret 50/50 mellom produksjon og forbruk, jf. § 13-1 bokstav e.
3. Statnetts fordeling av systemdriftskostnader er ikke i strid med kravet til ikke-diskriminering i forskrift om omsetningskonsesjonærer § 13-1 c.
4. Statnett har ikke brutt forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 bokstav d.

2 Dere kan uttale dere om saken

Fristen for å uttale dere om varselet er 19. januar 2025. Hvis dere har ny informasjon til oss eller vil rette opplysninger vi har fått tidligere, er det viktig at vi får denne informasjonen innen fristen. Etter fristens utløp, vil RME fatte vedtak i saken basert på de opplysningene som foreligger.

Informasjonen kan sendes til RME på e-post rme@nve.no. Vennligst oppgi saksnummeret i emnefeltet. Kopi av svaret skal sendes til motparten(e) i saken.

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:
www.reguleringsmyndigeten.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Vi tar sikte på å fatte endelig vedtak i saken innen utgangen av februar 2026.

3 Beskrivelse av saken

RME mottok klage fra Å Energi fornybar forvaltning AS (Å Energi FF) og Statkraft Energi AS (Statkraft Energi) den 19. og 20. desember 2024. Statnett SF (heretter Statnett) har kommentert klagene samlet i brev av 17. januar 2025.

RME har valgt å behandle klagene fra Statkraft Energi og Å Energi FF samlet ettersom argumentasjonen i klagene langt på vei er overlappende. RME legger til grunn at uenigheten dreier seg om Statnett sin fastsettelse av transmisjonsnett-tariffen for 2025 er i strid med forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 og EU forordning 838/2010 Del B art. nr. 3.

Bakgrunnen for saken er at Statnett har vedtatt tariffene for transmisjonsnettet for 2025. På grunn av forventning om høye flaskehalsinntekter i 2025 har Statnett holdt forbrukstariffen uendret på 270 kr/kW i 2025. Statnett oppgir videre at høye systemkostnader innebærer økt tariff for kraftproduksjon som leveres inn på nettet. Påslaget for systemdriften er derfor økt fra 0,25 til 0,60 øre/kWh¹. Nedenfor er det inntatt en tabell som viser oversikten over relevante tariffsatser for transmisjonsnettet.

Tariffsatser		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Forbruk	kr/kW	360	393	393	300	325/0*	0*	270	270
Produksjon	øre/kWh	1,10	1,14	1,16	1,20	1,28	1,21	1,24	1,38
Produksjon systemdrift	øre/kWh	0,20	0,20	0,05	0,15	0,15	0,15	0,25	0,60
Reaktiv effekt	kr/kVAr	35	35	40	40	40	40	40	40

Å Energi FF og Statkraft er uenig i fastsettelsen av tariffene for transmisjonsnettet 2025. Å Energi FF og Statkraft viser til at tariffpåslaget for systemdrift for kraftprodusentene har økt fra 0,15 øre/kWh i 2023, til 0,25 øre/kWh i 2024 og 0,6 øre/kWh i 2025, dvs. en økning på 400 % på 2 år. For den andre kundegruppen, Forbruk, var deres fastledd 0 for 2023, mens det var 270 kr/kW i 2024 og også er 270kr/kW i 2025.

Påslag for systemdriftskostnader ble innført i 2014. Statnett har sammenstilt tabellen under som viser regnskap for ordningen fra 2014 fram til i dag.

¹

Etter at klagen ble sendt inn er tariffen for 2026 vedtatt. Her er påslaget for systemdrift økt fra 0,60 øre/kWh til 1 øre/kWh.

Systemdriftskostnader	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025 *
Faktiske SdK	514	421	370	326	442	399	409	1 299	3 371	2 629	3 962	3 820
Tillatt inntekt SdK	573	544	537	526	423	411	457	418	448	1 450	3 458	2 807
Bidrag fra Engros (iht avtale)	59	61	61	58	73	79	61	398	1 554	955	963	1 018
"Udekket" SdK	514	482	476	468	350	332	396	19	(1 106)	495	2 495	1 788
Påslag SdK - regel 50% av udekket SdK	257	241	238	234	175	166	198	10	(553)	247	1 248	894
Påslag SdK - fakturert	239	240	247	248	254	259	67	205	214	218	358	859
Årets MMI	(18)	(2)	9	14	79	93	(131)	195	767	(30)	(890)	(35)
Akk saldo MMI (+ = merinntekt)	(18)	(20)	(11)	3	82	175	44	239	1 005	976	86	51

* Prognose

Tariffsatser - Produsenter	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Fastledd* (øre/kWh)	1,00	1,00	1,00	1,10	1,10	1,14	1,16	1,20	1,28	1,21	1,24	1,38
Påslag system (øre/kWh)	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,05	0,15	0,15	0,15	0,25	0,60

* Begrenset av EU-tak på 1,2 €/MWh

Statnett opplyser at tabellen viser hvor mye produsentene faktisk har betalt gjennom påslaget for systemdrift og hvor mye de "skulle betalt". Differansen betegnes her som "mer-/mindreinntekt". "Saldo merinntekt" er beregnet til 86 mill kroner ved utgangen av 2024. Prognostisert merinntekt ved utgangen av 2025 er ca. 50 mill kroner.

4 Partenes anførsler

4.1 Å Energi FFs anførsler

Å Energi FF mener at differensiering av tariffen mellom ulike kundegrupper skal skje etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold, jf. forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 bokstav e. Kunden mener det er uklart hvilke kriterier Statnett har lagt til grunn for den differensieringen som nå gjøres. Kunden viser til at tariffpåslaget som skal dekke kraftprodusentenes andel av systemdriftskostnader har økt med 400 % fra 2023 til 2025. Kundegruppen Forbruk ble ikke fakturert for noen systemdriftskostnader i 2023 mens deres fastledd i tariffen, som skal dekke deres 50 % andel av systemdriftskostnadene, er uendret fra 2024 til 2025. Å Energi FF mener det ikke foreligger objektive og kontrollerbare kriterier som kan begrunne dette, jf. forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 e.

Videre anfører Å Energi FF at tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet. De mener at Statnett ikke i tilstrekkelig grad ivaretar dette prinsippet.

Til sist anfører Å Energi FF at tariffleddet for systemtjenester har økt betydelig de siste årene. De stiller derfor spørsmål med om systemleddet nå har blitt så stort at det vanner ut den beskyttelsen EU-forordningen er ment å sikre gjennom pristak for innmating av kraft, jf. Kommisjonsforordning nr. 838/2010 Del B nr. 3.

4.2 Statkraft Energis anførsler

Statkraft Energi anfører på lik linje som Å Energi FF at tariffen er utformet i strid med forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 e. I tillegg anfører Statkraft Energi at tariffen er i strid med § 13-1 bokstav c hvor det fremgår at konsesjonæren skal tilby alle som etterspør tjenester ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår. Statkraft Energi mener at Statnetts utforming av tariff for transmisjonsnettet for 2025 innebærer en forskjellsbehandling av kundegruppen kraftprodusenter og kundegruppen forbruk når det gjelder tariffing av systemdriftskostnader. Dette mener de er i strid med forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 c.

Statkraft Energi mener på lik linje som Å Energi FF at utvikling av nivået på systemdriftskostnadene og den økende forskjellsbehandlingen innebærer en uthuling av pristaket etter Kommisjonsforordning nr. 838/2010 Del B nr. 1 og 3. Statkraft Energi viser til at det ikke er riktig å holde tariffpåslaget utenfor pristaket for innmatingstariff i Kommisjonsforordning nr. 838/2010 Del B nr. 1 og 3. Statkraft Energi mener at den betydelige økningen av produsentpåslaget aktualiserer forholdet til rekkevidden av pristaket – og hensynene bak dette. Pristaket ble innført for å bidra til harmonisering av innmatingskostnader mellom produsenter i ulike land for å sikre at disse kostnadene ikke hadde en unødig konkurransevridende effekt. Statkraft Energi mener at dette hensynet ikke ivaretas dersom en vesentlig del av den totale kostnaden ved innmating kan fastsettes fritt av nasjonal TSO, under henvisning til at systemdrift er en tilleggstjeneste etter forordningen.

Statkraft Energi påpeker også at flaskehalsinntekter skyldes begrenset overføringskapasitet mellom prisområder og at de som «taper på dette» og således kunne kompenseres økonomisk for dette, er forbrukere på høyprissiden og produsenter på lavprissiden. Statkraft Energi mener derfor at det ikke er noe som «logisk sett» tilsier at alle flaskehalsinntektene kun skal gå til forbrukssiden.

4.3 Statnetts anførsler

Statnett anfører at tariffen for transmisjonsnettet for 2025 er fastsatt i tråd med regelverket. Statnett peker på at tariffen må ses samlet og over flere år. Regelverket setter krav om at mer/mindreinntekt skal «styres mot null». I dette ligger at tariffene må ses over tid, og at det derfor ikke gir mening å kun se på påslaget for systemdrift slik klager gjør.

Statnett viser videre til at regnskap fra transmisjonsnettet fra 2014 og frem til i dag viser at samlet fastledd fra forbruk dekker en betydelig større andel av nettkostnadene enn samlet fastledd (inkl. påslag for systemdrift) fra produsentene. Statnett peker også på at dersom man ser på hele netttariffen, dvs. også energileddet, forsterkes forskjellene fra og med 2022. Grunnet høye kraftpriser vil produsenter som Statkraft og Å Energi i høyprisområder (typisk NO2) tidvis få netto utbetalt betydelige beløp gjennom energileddet. I 2024 bidro produsentene samlet med 2,1 mrd kroner (1,5 øre/kWh) mens alminnelig forbruk bidro med 4,5 mrd. kroner (4,3 øre/kWh).

Statnett anfører videre at Statnetts påslag for systemdrift i transmisjonsnett-tariffen og Statnetts bruk av merinntekt er iht. regelverket. Statnett viser til at påslaget ble innført i 2014 og at det den gangen også ble klaget inn for NVE. Statnett påpeker at klagen den gangen ble avslått av NVE i vedtak av 30. april 2014 og endelig stadfestet av departementet i brev av 12. mai 2015. Vedtakene slår fast at systemdriftskostnader anses som «tilleggstjenester» (ancillary service) i henhold til EU forordning 774/2010.² Videre slår vedtakene fast at utforming av og nivået på tariffen er i henhold til kontrollforskriftens bestemmelser. Det fremkommer også at påslaget er en del av produsentenes «andre tariffledd» og kan dermed baseres på kraftprodusentenes midlere årsproduksjon. Til sist slås det fast at merinntekt ensidig kan redusere fastledd forbruk.

² I 2021 ble EU forordning 774/2010 erstattet med EU forordning 838/2010 med tilsvarende ordlyd.

Statnett viser videre til at beregningen av påslag for systemdrift underbygger at tariffen ikke er diskriminerende. Statnett peker på at systemdriftskostnader omfatter kostnader knyttet til kjøp av reserver samt spesialregulering. Disse kostnadene omfattes av inntektsreguleringen og inngår i Statnetts tillatte inntekt. Det er Statnetts tillatte inntekt som er utgangspunktet for beregning av tariffer i transmisjonsnettet.

En andel av reservekostnader³ skal iht. en felles nordisk overenskomst dekkes av kundene i engrosmarkedet i form av gebyrer i balanseavregningen. Bidrag fra engrosmarkedet reduserer dermed hvor mye som må "hentes inn" gjennom tariffer. Restbeløpet fordeles 50/50 mellom produsenter og forbrukere, hvorav produsentens del danner grunnlaget for påslaget for systemdrift. EU reguleringen setter ingen begrensninger i nivået på kostnadene som kan hentes inn eller hvordan kostnadene fordeles mellom forbruk og produksjon. Statnett har dermed, både nå og historisk, lagt til grunn et prinsipp om 50-50 fordeling.

Det er 2 års "etterslep" i reguleringen. Det betyr at tillatt inntekt "år n" er basert på faktiske systemdriftskostnader "år n-2". Bidrag fra engrosmarkedet "år n" er derimot basert på faktiske systemdriftskostnader "år n". Det vil derfor oppstå en "mer-/mindreinntekt" når faktiske systemdriftskostnader avviker fra forventede systemdriftskostnader. Dette hensyntas ved fastsettelse av påslag for systemdrift senere år.

Det årlige påslaget for kraftproduksjon vil nødvendigvis øke når kostnadene ved systemdriftstjenester øker. For forbruk, som dekker alle residuale kostnader etter at flaskehalsinntekter er hensyntatt, vil den samlede tariffen over tid dekke den andre 50 % andelen. Med null i forbrukstariff for 2023, så betyr dette bare at kostnaden definert gjennom inntektsrammen dekkes inn i senere år. Forbruk og produksjon likebehandles dermed ved tarifferingen av systemdriftskostnadene. Det faktum at 50/50 fordelingen mellom forbruk og produksjon ikke gjenspeiles gjennom de årlige tariffsatsene betyr ikke at tarifferingen er diskriminerende.

Tariffen for kraftproduksjon er begrenset av EU fastsatte tak gjennom EU forordning 838/2010. Som Statkraft selv påpeker i sin klage, var en sentral begrunnelse å skape likere konkurranseforhold mellom europeiske kraftprodusenter. "Likere konkurranseforhold" er etter Statnetts oppfatning ikke et relevant "nettmessig kriterie" å legge til grunn for differensiering av tariffen mellom kundegrupper. Differensieringen som gir lavere tariff for kraftproduksjon innebærer en tilsvarende høyere tariff for forbruk, der det også er konkurranseforhold mot europeiske bedrifter.

³ Reservekostnader er kostnader som systemoperatøren (Statnett) har for å balansere kraftnettet gjennom reservekmarkedene. Reservekostnadene er den største kostnadsposten i Statnetts systemdriftskostnader.

Grensehandelsforordningen artikkel 14 sier blant annet at tariffene skal være kostnadsreflektive (reflect actual costs) og ikke-diskriminerende (non-discriminal). Dagens EU-fastsatte tak innebærer i realiteten at kraftprodusentene er skjermet fra å betale for nødvendige nye investeringer og økte kostnader i transmisjonsnett. Dette mener Statnett kan oppfattes som et diskriminerende prinsipp da det innebærer at forbruk betaler for nett som også kraftproduksjon har stor nytte av og behov for. Tariffen for kraftproduksjon kan dermed heller ikke sies å være kostnadsreflektiv, som er et sentralt krav i EU sin regulering.

Uten de gjeldende EU-fastsatte begrensningene knyttet til tariffen for kraftproduksjon ville et objektivt og ikke-diskriminerende prinsipp for fordeling av de residuale nettkostnadene innebære at både forbruk og produksjon betalte for en viss andel av kostnadene. Dersom produsentene hadde dekket en fast andel av kostnadene ville det også vært mer naturlig at flaskehalsinntektene kom kraftprodusentene til gode med samme andel. Med en fast tariff for kraftproduksjon som i dag der produksjon er skjermet for kostnadsøkninger i transmisjonsnett, er det rimelig og ikke-diskriminerende at kun forbruk tilgodeses med flaskehalsinntektene.

Dette kommer også klart fram i NVEs vedtak fra 2014 der det står: "Ettersom produksjon har faste tariffer som er uavhengig årlig kostnadsnivå, er det etter NVEs vurdering et objektivt og ikke-diskriminerende prinsipp at brukerne av nettet som vil oppleve økte tariffer ved mindreinntekt, på tilsvarende måte får reduserte tariffer ved merinntekt. En praksis hvor også innmatingstariffene ble mer- og mindreinntektsjusterte, ville medført at uttak kun blir utsatt for positiv risiko når innmatingstariffen er lik taket fastsatt i EU-forordning 774/2010, ettersom det i slikt tilfelle kun ville vært adgang til å redusere innmatingstariffen. Dersom innmatingstariffen ikke hadde vært satt lik taket, ville taket likevel begrenset den negative risikoen for økte innmatingstariffer."

Når det gjelder Statkrafts anførsel om at flaskehalsinntektene kan benyttes til å kompensere forbrukere på høyprissiden og produsenter på lavprissiden mener Statnett at dette både vil svekke prissignalene fra markedet, men også være i strid med regelverket for bruk av flaskehalsinntekter. Statnett påpeker at flaskehalsinntekter kun kan benyttes til dekning av nettkostnader. Alle flaskehalsinntekter som Statnett mottar, går til fradrag i beløpet som skal hentes inn gjennom tariffer i transmisjonsnett. Midlertidig forskrift av 27.10.2022 åpner for at Statnett kan utbetale flaskehalsinntekter til underliggende nett som kompensasjon for høye kostnader knyttet til kjøp av overføringstap. Så langt er det utbetalt rundt 9,5 mrd kroner gjennom denne ordningen. Dette har kommet forbrukskunder i områder med høy kraftpris til gode.

5 RMEs foreløpige vurdering

Vi vurderer saken i lys av energiloven med tilhørende forskrifter.

Uenigheten gjelder Statnetts tariffing av systemdriftskostnader i transmisjonsnett-tariffen for 2025. Vi vil først kort kommentere Statnetts bruk av flaskehalsinntekter. Deretter behandler vi spørsmålet om størrelsen på systemdriftskostnader er i strid med EU forordning 838/2010 Del B art. nr. 3. Deretter tar vi stilling til om tariffing av systemdriftskostnader er i strid med forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 bokstav c, d og e.

5.1 Om Statnetts bruk av flaskehalsinntekter

Statkraft Energi har i klagen nevnt at flaskehalsinntektene kan benyttes til å kompensere forbrukere på høyprissiden og produsenter på lavprissiden. Statnett mener at dette både vil svekke prissignalene fra markedet, men også være i strid med regelverket for bruk av flaskehalsinntekter.

RME viser til vedtak av 21. mai 2024⁴ og vedtak av 17. juni 2025⁵ hvor RME har verifisert at Statnetts bruk av flaskehalsinntekter i 2023 og i 2024 er i samsvar med kravene i grensehandelsforordningen artikkel 16.6. Som Å Energi FF påpeker i sin klage ble RMEs vedtak av 21. mai 2024 påklaget av Å Energi FF. Klagen ble i vedtak av 4. februar 2025 avvist grunnet manglende rettslig klageinteresse. RMEs vedtak om å avvise klagen har også blitt påklaget. Ettersom det allerede foregår en pågående klagebehandling vedrørende Statnetts bruk av flaskehalsinntekter går ikke RME nærmere inn på om Statnetts bruk av flaskehalsinntekter er i tråd med regelverket i denne saken.

5.2 Har Statnett brutt kommisjonsforordning nr. 838/2010 Del B art. 3?

Partene er uenig om størrelsen på systemdriftskostnader er i strid med EU forordning 838/2010 Del B art. 3.

Vedlegget til kommisjonsforordning nr. 838/2010 del B art. 3 gir føringer for fastsettelse av transmisjonstariffer. Verdien av de årlige gjennomsnittlige overføringstariffene som produsenter i Danmark, Sverige, Finland og Norge betaler, skal etter forordningen ligge mellom 0 og 1,2 EUR/MWh, jf. artikkel 3.

Ifølge vedleggets del B art. 2 skal «transmisjonsavgiftene ikke omfatte avgifter [...] som produsentene betaler for tilleggstenester».

I både NVEs [vedtak av 30. april 2014](#)⁶ og Olje- og Energidepartementets [avgjørelse av 12.mai 2015](#)⁷ slås det fast at systemdriftskostnadene anses som «tilleggstjenester» i henhold til vedlegget del B pkt. 2 nr. 2, og at slike kostnader derfor ikke inngår i beregningen av grensene for overføringstariffer.

Vi finner dermed at systemdriftskostnadene er å anse som «tilleggstjenester», som ikke skal omfattes av transmisjonsnett-tariffen, jf. art. 3.

⁴ RMEs referanse 202406529-2

⁵ RMEs referanse 202508375-2

⁶ RMEs referanse 201306599-7

⁷ OEDs referanse 14/1915

I denne saken mener Å Energi FF og Statkraft Energi at den betydelige økningen av produsentpåslaget de siste årene aktualiserer forholdet til rekkevidden av pristaket, og hensynene bak dette. Kundene mener det ikke er riktig å holde tariffpåslaget utenfor pristaket for innmatingstariff i Kommisjonsforordning nr. 838/2010 Del B nr. 1 og 3. Pristaket ble innført for å bidra til harmonisering av innmatingskostnader mellom produsenter i ulike land for å sikre at disse kostnadene ikke hadde en unødig konkurransevidende effekt.

I forordningens fortale punkt 10 fremgår det:

«Forskjeller i de avgiftene som elektrisitetsprodusenter må betale for å få tilgang til transmisjonsnettet, bør ikke undergrave det indre marked. Derfor bør de gjennomsnittlige avgiftene for tilgang til nettet i medlemsstatene holdes innenfor grenser som bidrar til å sikre at fordelene ved harmonisering utnyttes».

Å Energi FF og Statkraft Energi mener at dette hensynet ikke ivaretas dersom en vesentlig del av den totale kostnaden ved innmating kan fastsettes fritt av nasjonal TSO, under henvisning til at systemdrift er en tilleggstjeneste etter forordningen.

Statnett mener påslaget for systemdrift og Statnetts bruk av merinntekt er i tråd med regelverket.

Spørsmålet er om den betydelige økningen av produsentpåslaget i det siste er i strid med pristaket etter kommisjonsforordningens art. 3.

I NVEs [vedtak av 30. april 2014](#)⁸ og Olje- og Energidepartementets [avgjørelse av 12. mai 2015](#)⁹ fant departementet at forordningens ordlyd ikke setter krav om at betalingen for slike tjenester må kunne henføres til bestemte kostnader for ulike enkeltaktører, og at den etter deres syn ikke regulerer nærmere hvordan prisene skal settes ved fordeling av slike kostnader. RME er enig med departementet i dette.

RME registrerer at systemdriftskostnadene har økt betydelig de siste årene. Vi kan ikke se at det at systemdriftskostnadene har økt i seg selv er av avgjørende betydning i denne saken. Dette fordi det er de reelle kostnadene for driften av kraftsystemet som nødvendigvis må fordeles mellom brukerne av nettet.

RME mener at kommisjonsforordning nr. 838/2010 ikke regulerer hvordan prisene skal settes ved fordeling av tilleggstjenester som systemkostnader. Vår vurdering er derfor at Statnetts fastsettelse av systemdriftskostnader ikke strider med kommisjonsforordning nr. 838/2010 Del B art. 3.

Tariffering av systemdriftskostnader må imidlertid fortsatt følge de til enhver tid gjeldende prinsipper og regler fastsatt i øvrig energiregelverk. Spørsmålet er derfor om Statnetts transmisjonsnett-tariff for 2025 er fastsatt i tråd med i forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1. Dette behandler vi i punkt 5.3 og 5.4 nedenfor.

⁸ RMEs referanse 201306599-7

⁹ OEDs referanse 14/1915

5.3 Innebærer tarifferingen av systemdriftskostnader en usaklig forskjellsbehandling av produksjon og forbruk?

Differensiering av systemdriftskostnader mellom ulike kundegrupper skal skje etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold, jf. kontrollforskriften § 13-1 bokstav e). Det er etter Å Energi FF syn ikke klart hvilke kriterier som Statnett har lagt til grunn for den differensieringen som nå gjøres i tariffen i transmisjonsnettet. Statkraft mener at differensieringen ikke er basert på relevante nettforhold, og at det derfor foreligger usaklig forskjellsbehandling av produksjon og forbruk når det gjelder tariffering av systemdriftskostnader. Statnett bestrider Å Energi FF og Statkraft Energis anførsler.

Spørsmålet er om Statnett har brutt forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 bokstav c) og e).

Bestemmelsen lyder:

«Alle nettselskapene er ansvarlige for at det utarbeides tariffer som er punktbaserte etter følgende prinsipper:

- a. tariffene skal refereres tilknytningspunktene.*
- b. avtale med nettselskapet i tilknytningspunktet skal gi adgang til hele nettsystemet og kraftmarkedet.*
- c. nettselskapet plikter å tilby alle som etterspør nettjenester ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår.*
- d. tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet.*
- e. tariffene kan differensieres etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold.*
- f. tariffene skal fastsettes uavhengig av avtaler om kraftkjøp/kraftsalg.*
- g. tariffene skal gi nettselskapet inntekter til dekning av kostnader innenfor tildelt inntektsramme, kostnader i overliggende nett, innbetalt eiendomsskatt og lovpålagt innbetaling til energifond.*
- h. målte og stipulerte timeverdier i Elhub skal benyttes til avregning av tariffer. Der timeverdier for uttak ikke er tilgjengelig skal nettselskapet stipulere timeverdier.*
- i. den enkelte boenhet eller fritidsbolig skal måles og avregnes hver for seg.*
- j. tariffene skal utformes slik at de reflekterer kostnadsstrukturen i nettet»*

Av bestemmelsen følger det at nettselskapene selv er ansvarlig for utforming av tariffer, og at de er ansvarlige for at tariffene er i tråd med de prinsipper og krav som fremgår av forskrift om omsetningskonsesjonærer. Nettselskapene skal skille mellom uttak og innmating av kraft, jf. forskrift for omsetningskonsesjonærer kapittel 14 og kapittel 15.

Forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-1 e) åpner for at nettselskapene «kan differensiere» tariffene etter objektive og kontrollerbare kriterier «basert på relevante nettforhold». Med «differensiering» menes det her at nettselskapet kan sette ulike tariff til forskjellige kundegrupper, og slik behandle kundene ulikt. Bestemmelsen er videre en «kan» bestemmelse og nettselskapet kan derfor beslutte å ikke differensiere tariffen. Dersom nettselskapet velger å differensiere tariffen må det være saklig sammenheng mellom de aktuelle nettforholdene i netteiers nett og den differensiering av tariffen nettselskapet eventuelt velger.

Utover det står nettselskapene i utgangspunktet relativt fritt til å utforme tariffen som i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet, forutsatt at tariffene og kriteriene er objektive og ikke-diskriminerende, jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-1 bokstav c). NVE har i tidligere praksis¹⁰ lagt til grunn at nettselskapene har anledning til å dele kundene inn i ulike kundegrupper basert på likheter i brukstid, leveringskvalitet og forbruksnivå.

Sentralt for denne saken er at en andel av reservekostnadene¹¹ skal dekkes av kundene i engrosmarkedet i form av gebyrer i balanseavregningen i henhold til en felles nordisk overenskomst. Bidrag fra engrosmarkedet reduserer dermed hvor mye som må "hentes inn" gjennom tariffen. Restbeløpet av systemdriftskostnader (netto etter balanseoppgjøret) fordeles 50/50 mellom forbruk og innmating. Dette har vært begrunnet med at begge disse kundegruppene har nytte av systemet, og at begge grupper ut fra hensynet til effektiv utnyttelse og utvikling av nettet derfor bør være med på å dekke denne typen kostnader. I NVEs vedtak 30. april 2014 gjengir NVE følgende uttalelse fra Statnett: «Statnett skriver at disse kostnadene deretter er fordelt likt mellom innmating og forbruk, med den begrunnelse at begge grupper bør være med på å dekke denne type kostnader innenfor rammene av samfunnsøkonomisk effektivitet.» (se side 4 i vedtaket).

Slik vi forstår saken, har Statnett valgt å fortsatt fordele systemdriftskostnaden (netto etter balanseoppgjøret) 50/50 mellom forbruk og produksjon for 2025 fordi begge kundegrupper er brukere av nettet, som må være med å dekke kostnadene. En 50/50 deling vil i praksis være en lik behandling av de to kundegruppene som er tilnærmet like store og dermed ikke «differensiering». Statnett står fritt til å velge å ikke differensiere, jf. ordlyden av «kan» i forskrift om omsetningskonsesjoner § 13-1 e).

Vi viser for øvrig til Energiklagenemnda i sak 2024/0403 hvor nemnda kom til at prinsippet om kostnadsreflekterende tariffen ikke innebærer et krav til at nettselskapet skal differensiere tariffene i alle tilfeller hvor det kunne være mulig å definere en kundegruppe som utløser lavere kostnader i nettet enn andre.

¹⁰ Se NVEs [vedtak av 6. februar 2015](#) (ref 201404325-6)

¹¹ Reservekostnader er kostnader som systemoperatøren (Statnett) har for å balansere kraftnettet gjennom reservekmarkedene. Reservekostnadene er den største kostnadsposten i Statnetts systemdriftskostnader.

Vår foreløpige vurdering er derfor at Statnett har ikke brutt forskrift for omsetningskonsesjonærer ved fordeling av netto systemdriftskostnader etter balanseoppgjøret 50/50 mellom produksjon og forbruk, jf. § 13-1 bokstav e). Vi kan av den grunn heller ikke se at fordelingen av systemdriftskostnader er i strid med kravet til ikke-diskriminering i forskrift om omsetningskonsesjonærer § 13-1 c).

5.4 Gir tarifferingen signaler om effektiv utvikling og utnyttelse av nettet?

Å Energi FF og Statkraft mener at Statnetts tariffing for transmisjonsnettet av 2025 er i strid med forskrift om omsetningskonsesjonærer § 13-1 bokstav d). Av bokstav d) fremgår det at «tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet».

Ettersom det i denne saken særlig er innvendinger knyttet til fastsettelsene av fastledd for produksjon må det sees hen til sammenhengen i regelverket. I forskrift for omsetningskonsesjonærer § 15-2 er fastleddet for produksjon forskriftsfestet. Av bestemmelsen fremgår det:

«Transmisjonsnettets fastledd for innmating skal benyttes på alle nettnivå.

Fastleddet skal være basert på kraftverkets midlere årsproduksjon.

Plusskunder skal ikke tariffes fastledd for innmating».

Ordlyden til «midlere årsproduksjon» viser at man skal benytte seg av en beregnet gjennomsnittlig årlig produksjonsevne i et kraftverk. Bakgrunnen for kravet om å benytte midlere årsproduksjon er at tariffleddet skal være et fastledd som ikke varierer mye fra år til år og gir minst mulig vridning. Av forvaltningspraksis følger det at vi benytter årsproduksjonen over 10 år for å fastsette midlere årsproduksjon.

NVEs [vedtak av 30. april 2014](#)¹² og Olje- og Energidepartementets [avgjørelse av 12. mai 2015](#)¹³ fremkommer det at påslaget er en del av produsentenes «andre tariffledd» og kan dermed baseres på kraftprodusentenes midlere årsproduksjon. Til sist slås det fast at merinntekt ensidig kan redusere fastledd for forbruk.

Reguleringen av fastleddet for innmating, inkludert systemdriftskostnader, innebærer at den skal dekke faste og residuale kostnader. Utformingen av dette tariffleddet innebærer at disse kostnadene dekkes inn uten at det går på bekostning av insentiver til effektiv drift- og utvikling av nettet.

Vår vurdering er at Statnett ikke har brutt forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 bokstav d).

¹² RMEs referanse 201306599-7

¹³ OEDs referanse 14/1915

6 Kraftsensitiv informasjon

Vi minner om at kraftsensitiv informasjon som sendes via e-post må passordbeskyttes eller ha en annen form for beskyttelse. Passord kan gis til saksbehandler per telefon. Husk også å merke kraftsensitiv informasjon i henhold til bestemmelsene i kraftberedskapsforskriften.

7 Har dere spørsmål?

Send e-post til rme@nve.no hvis dere har spørsmål. Husk å oppgi saksnummer i emnefeltet.

Med hilsen

Brita Fyhn

Seniorrådgiver

Godkjent av Torfinn Jonassen
Seksjonssjef

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF
Å ENERGI FORNYBAR FORVALTNING AS

Kopimottakerliste: